

NOTA INFORMATIVA

Sobre el asunto de pasaportes del Consulado general, obtenidos con documentos traídos de España, vamos a intentar con nuestro informador R., de hacer lo siguiente, con objeto de que los individuos que nos ocupan puedan ser detenidos en España, pero en el momento de salir de ella, momento en que seguramente llevarán sobre ellos, los documentos necesarios para la obtención del pasaporte.

Se les va a depositar la cantidad de 70.000 francos en un Banco de ésta -de acuerdo con el Consulado- diciéndoles que es para el primer pasaporte de ANTONIO GARCIA MARTIN, pero que necesitamos, con toda urgencia, otro a nombre de PEDRO RIBERA RAMOS, persona que naturalmente no existe, con objeto de que salgan inmediatamente para España, obtengan los documentos y, al salir por Irda, puedan encontrarse sobre ellos, al hacerlos un registro conveniente.

Todo lo que se comunica -como se hará con las incidencias posteriores- a esa Dirección general de Seguridad, para conocimiento y efectos que se consideren convenientes, significando que muy probablemente, los que irán a España, por los documentos, serán el Juan MANANDEZ, el PERFECTO CHILLON RODRIGUEZ, o ambos a la vez.

29 de marzo de 1.942

Durante todo el tiempo que los rojos permanecieron en Francia y antes de la ocupación alemana, tuvieron la ayuda de diferentes organizaciones extranjeras, tanto moral como económicamente. En el cuadro signético que se acompaña pueden verse claramente las que así los hacían. Las que más se destacaron en ese sentido fueron: "La Asociación de Amigos de la República francesa", instalada en la Avenida de la Grande Armée; y los Comités especiales, uno para los vascos y otro para los catalanes. Los principales políticos franceses formaban parte de esta Asociación. Los principales mucho por ellos fué la Sociedad inglesa, de los "Quakers", instalada en la rue Grammont, 30, de esta Capital, dirigida por el inglés WILLIAM BREMMER que, en todo momento, se interesó por ellos, tanto aquí como en Inglaterra y América del Norte.

Hoy día todas las actividades políticas de los refugiados españoles en Francia pueden considerarse como anuladas aparte de algunos elementos anarquistas y comunistas que trabajan como si dijéramos por su cuenta. Detenidos algunos Jefes, muertos otros, emigrados una gran parte, las huérfanas llevan una vida poco agradable en estos momentos en que, faltos la mayoría de dinero, se encuentran acosados por las Autoridades francesas que, en estos momentos, por disposiciones del Gobierno, no desean tener elementos extranjeros en el país, que pudieran ser origen de actividades políticas, alteraciones de orden público y tumultos, poco recomendables en las actuales circunstancias de Francia.

Paris, 30 de mayo de 1.941

Pedro Urrea

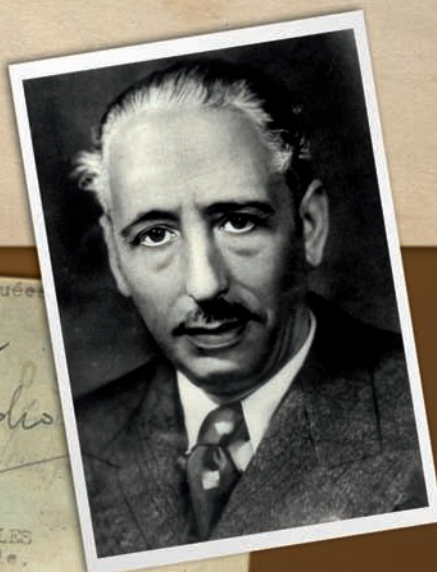

EXCLUSIVA

Repressor, espoliador ixantatgista

EL TEMPS ha reconstruït la vida de Pedro Urraca Rendueles. El policia que va detenir Lluís Companys tenia una vida deshumanitzada, com confirmen el seu fill i la seva néta, que parlen per primera vegada. Va morir a Madrid el 14 de setembre del 1989. La data de la seva defunció és clau: el 14 de setembre del 2014 els arxius espanyols que ara són confidencials hauran d'obrir-se per llei. Aleshores se sabran molts més detalls d'un personatge que va atemorir els exiliats. Mentrestant, aquest setmanari ha trobat correspondència i informes inèdits signats per Urraca sobre la seva activitat quotidiana a París.

“M’hauria estimat més ser la néta d’en Companys”

EL TEMPS
L'única foto coneguda d'Urraca, que ell mateix va enviar a la policia francesa quan va saber que havia estat condemnat a mort en rebel·lia. La seva néta confirma que, efectivament, és el seu avi.

Madrid, 14 de setembre del 1989. Un coma diabètic mataba Pedro Urraca Rendueles, de 85 anys, agregat policíac de l'ambaixada d'Espanya a París i agent de la Gestapo entre el 1939 i el 1945. El caçador del president Lluís Companys, que el va traslladar a la frontera d'Irun perquè més tard fos afusellat, posava punt final, aquell dia d'ara fa 21 anys, a una existència marcada pel llarg historial d'atrocitats associades a la seva missió policíaca de persecució, espoliació i captura d'exiliats republicans, però també per una vida familiar plena de rancúnies que fins i tot va destruir els vincles de tres generacions.

Això és així fins al punt que el dia que van incinerar el seu cos al crematori de l'Almudena, al barri madrileny de las Ventas, només hi eren presents la seva esposa, Elena C. S., i el seu únic fill, Juan Luís Urraca, aquest últim més per compassió que no pas per una relació afectiva amb el seu pare. L'esposa, que es va morir el 5 de novembre del 1999, se'n va endur les cendres. I sis dies després de la seva mort, el 20 de setembre, es feia un funeral a la parròquia del Santísimo Sacramento a instàncies de la dona.

EL TEMPS ha localitzat el fill i la néta de Pedro Urraca Rendueles. Remouen, separats, els seus records, i dibuixen un personatge deshumanitzat que va acabar destruint els vincles familiars de tres generacions.

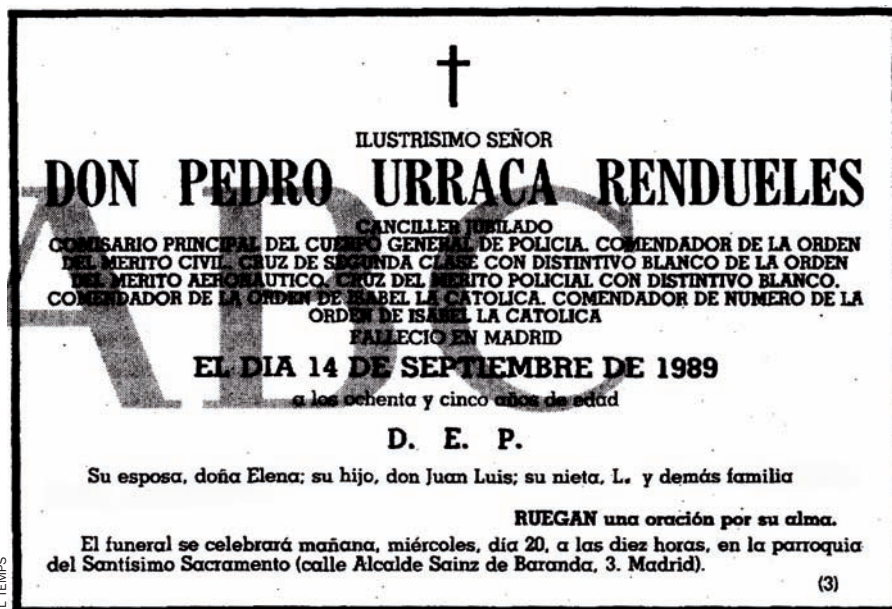
El pare i l'avi repudiat. EL TEMPS ha localitzat l'únic fill que va tenir Pedro Urraca, i també l'única néta. La seva sorpresa en ser localitzats ha estat enorme, sobretot perquè la interpel·lació sobre el seu pare i el seu avi ha reobert ferides.

“Els darrers anys de la seva vida va patir una ceguesa pràcticament total, a causa de la diabetis. La relació amb el meu pare va ser distant, vaig tenir molt poca relació amb ell. Ja us ho podeu imaginar, amb el seu passat... En canvi, jo sóc un home bo i tranquil, no puc

entendre què va fer, perquè, tot i que sóc apolític, detesto les guerres i els conflictes per motius polítics”, argumenta Juan Luís Urraca. La tornada a la capital espanyola des de París va ser, de fet, un punt d'inflexió en la relació amb el seu pare, malgrat que encara era un infant: “Quan vam fugir de França l'any 1946, perquè el 1945 el meu pare havia estat condemnat a mort en rebel·lia per col·laboració amb el règim de Vichy i la Gestapo, ens vam instal·lar a Madrid. Més tard vaig decidir que volia tenir vida independent del meu pare, i a disset anys em vaig emancipar.” Actualment, Juan Luís resideix en un petit municipi del sud d'Espanya.

Més dur és el testimoni de la seva néta L., que vol mantenir-se en l'anonimat. Malgrat que l'esquela publicada al diari ABC l'esmenta entre els familiars que signen la nota, ella remarca que no va ser present al funeral de Pedro Urraca perquè no hi havia absolutament res que la hi unís. “El vaig conèixer en persona pocs anys abans de morir-se, estava malalt i cec, i no era gaire parlador. A més, tampoc no s'entenia gaire. Em vaig passar la infància i la joventut sense saber de l'existència de la meva família paterna. Només havia sentit parlar d'unes persones que havien destrossat la vida de la meva mare i que a mi m'havien abandonat. Vaig créixer sense saber qui era el meu pare ni els meus avis, ni tampoc on vivien. A l'escola vaig patir molt perquè els companys m'assenyalaven dient que aquesta no té pare”, recorda. Retrobar-se amb la història del seu avi no ha estat fàcil. Perquè també ha significat retrobar-se amb records del seu pare, Juan Luís, amb qui no té contacte.

De fet, Pedro Urraca es perfila com el principal culpable de la desvertebració d'una família que mai no va tenir l'aprovació del policia franquista: “Els meus avis paternals s'oposaven al casament dels meus pares, i van contribuir en bona mesura al fracàs d'aquest matrimoni. Quan jo tenia quatre anys, el meu pare se'n va anar de casa. Aleshores les lleis franquistes no emparaven una dona abandonada, ans al contrari, i la meva mare va passar moltes dificultats, no únicament econòmiques, sinó sobretot personals. No va poder refer la seva vida”, rememora la néta d'Urraca.

EL TEMPS

EFE

Esquela apareguda el 19 de setembre del 1989, cinc dies després d'haver-se mort. És una prova vital, perquè a partir del 14 de setembre del 2014 els arxius ara classificats es puguin obrir. Aquell dia, Urraca perdrà la protecció de funcionari. A la dreta, Lluís Companys preparat per a l'exili.

La falsa professió de l'avi. Des d'aquell moment, els vincles familiars es trenquen del tot. Mare i filla no tornen a saber res del seu marit i pare, ni dels sogres i avis, respectivament. Fins que L. arriba a la majoria d'edat i rep una trucada telefònica. Era el seu pare, Juan Luís. Resident a França aleshores, tenia intenció de fer un viatge a Madrid, i li proposava de conèixer els seus avis i també retrobar-se amb ell després de catorze anys. "Aquella aparició de forma tan inesperada i intempestiva em va causar tal impressió que la primera reacció va ser el rebuig. Després, a poc a poc vaig tenir curiositat i vaig accedir a la seva proposta. Els vaig conèixer tots tres –Juan Luís, Pedro i la seva àvia Helena, d'origen francès–, i posteriorment vaig sortir a dinar amb els avis algunes vegades."

L. recorda que el seu avi li explicava que era *diplomàtic* i que havia estat a Brussel·les –fèt que ratifiquen documents d'arxius francesos–, "però mai no va especificar quin càrrec tenia ni quina feina feia. Em va fer l'efecte que volia fer creure que era important per impressionar-me, tot i que jo suposava que no era sinó un funcionari de rang mitjà.

Al cap d'unes quantes trobades, però, aquella néta que mai no havia rebut mostres d'estima per part dels seus avis, es va adonar de quina mena de

relació pretenien establir ells: "Aviat vaig saber que pretenien que jo em fes càrrec de les seves necessitats senils en canvi de dinars en restaurants cars. Arran d'aquesta sospita, vaig anar espaiant les trobades. No coincidíem en res i tant el meu avi com la meva àvia eren un element pertorbador de la meva existència. Si havia crescut sense ells, podia continuar la meva vida sense tenir-los al meu costat", va reflexionar aleshores. Arribats a aquest punt, el contacte amb la família paterna es va reduir a trucades esporàdiques. Fins que es va morir.

"El meu avi es mereix de caure en l'oblit". L. considerava acabat un capítol desagradable de la seva vida el 14 de setembre del 1989. Però fa dos anys, quan va llegir un article a la premsa sobre la detenció i l'afusellament del president Lluís Companys,

"Personatges com el meu avi, d'aspecte humà difícil de perfilar, es mereixen de caure en l'oblit"

es va adonar que alguna peça del seu passat no acabava d'encaixar. El seu avi era més mala persona que no havia pensat, basant-se en arguments estrictament personals i familiars. Ara descobria que el seu suposat càrrec de diplomàtic amagava un costat tant o més fosc que el que ja havia descobert a l'àmbit personal. "Vaig esbrinar coses sobre quina mena de feina va fer el meu avi durant la dictadura, i no em fa feliç. M'hauria estimat més ser la néta del president Lluís Companys, o de Rolland de Miota [cònsol general d'Espanya a París entre el 1939 i el 1943, que va ajudar jueus a fugir de la persecució, enfrontant-se fins i tot a l'ambaixador d'Espanya], però ningú no pot triar els seus ascendents", sentència.

Aturar-se a fer memòria sobre el seu passat familiar ha estat un xoc emocional. Li ha reobert ferides personals. Entén que l'execució de Companys i la repressió franquista siguin temes d'especial interès i importants per a la memòria històrica, però la seva intervenció en la història és mínima en comparació amb unes altres persones, i el seu aspecte humà és difícil de perfilar. "Personatges com el meu avi precisament es mereixen de caure en l'oblit."

Gemma Aguilera